

ня вчитись в умовах сумісної діяльності.

У разі підготування молодих людей необхідно передбачити формування соціально-економічних та професійних знань з метою осмислення економічних понять, категорій, законів; розвиток у них інтересу до економічних питань і подій та професійної потреби в постійному оновленні соціально-економічних знань; формування сучасного економічного мислення. Ринкове економічне мислення включає в себе готовність до вільного, самостійного, відповідального подолання економічних труднощів. Саме заклади освіти повинні надати молодій людині елементарні соціально-економічні знання, оскільки ринкові відносини потребують їх від людини.

Людина може не мати якоїсь спеціальної освіти, але вона повинна щодня вирішувати свої економічні проблеми та долати труднощі. Економічна освіта та просвіта мають дати змогу людині більш вільно орієнтуватися в сучасному світі, в тих економічних питаннях, з якими вона буде стикатися не тільки на робочому місці, але і в повсякденному житті.

Мета вивчення економічних дисциплін в

освітніх навчальних закладах – це формування в молодих людей глибокого розуміння явищ, процесів, відносин в економічній системі, а також засобів і способів розв'язання економічних проблем.

Економічну освіту передбачено у всіх освітніх стандартах, прийнятих останніми роками. Сучасний фахівець без солідних соціально-економічних знань не може відчувати себе повноцінним. Економічна освіта виконує соціальну функцію, пов'язану з формуванням і розвитком людини та виступає чинником досягнення успіху. Розвиток людини в широкому значенні включає соціалізацію особистості як процесу підготовки до певного стилю життя і роботи, який відбувається паралельно з процесом пізнання.

Узагальнюючи результати теоретико-методологічного вивчення успіху можемо говорити про те, що успіх людини значною мірою визначається рівнем її освіти та знань. Зокрема в сучасних соціально-економічних умовах досягнення економічного та професійного успіху людиною залежить здебільшого від економічної освіти та рівня соціально-економічних знань особистості.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376с.
2. Коп И.С. В поисках себя: Личность и ее самосознание – М.: Политиздат, 1994. – 475с.
3. Кушрещ В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій – К.: Знання України, 2002. – 248с.
4. Побірченко Н. А. Підготовка учнівської молоді до ринкової економіки. Науковий посібник. К., 1994. – 124 с.
5. Психология жизненного успеха. Опыт социально-психологического анализа преодоления критических ситуаций, за ред. Л.В.Сохань, Е.И.Головахи, Р.А. Ануфриева, О.Н. Балакиревой. – К., 1995г. - 250с.
6. Федоренко Н. А. Роль освіти у формуванні нової генерації молодих фахівців // Соціальні виміри суспільства. Збірник наукових праць. Випуск 6. – К.: Інститут соціології НАН України, 2003. – С. 348-356.

ГОРОДНЯК И.В. РОЛЬ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ДОСТИЖЕНИИ УСПЕХА

Рассмотрены особенности научной трактовки успеха. Проанализированы основные подходы определения жизненного, экономического и профессионального успеха. Очерчены основные факторы влияния на достижение успеха человеком. Автором проанализирована важность экономического образования в достижении успеха.

GORODNYAK I.V. ROLE OF ECONOMIC EDUCATION IN ACHIEVEMENT OF SUCCESS

The features of scientific interpretation of success are considered. Basic approaches of determination of vital, economic and professional success are analyses. The basic factors of influence on achievement of success are outlined by a man. An author analyses importance of economic education in achievement of success.

УДК 342. 7

І. В. СОЛОПОВА

Харківський національний університет внутрішніх справ

ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Аналізуються різні точки зору на категорію «гарантія», захист прав в сфері охорони здоров'я

Конституція України поряд з іншими соціальними правами людини і громадянина

встановлює таке важливе соціальне право як право на охорону здоров'я, медичну допомо-

гу та медичне страхування. Суб'єктом цього права є будь-яка людина (громадянин України, іноземець, особа без громадянства, яка постійно або тимчасово перебуває на території України). Але окрім проголошення певних прав існує також необхідність створення конкретних механізмів реалізації цих прав, оскільки їх забезпечення, гарантування та реалізація є однією з найважливіших ознак правової держави. Як зазначає С.С. Алексєєв, існування юридичних дозволів, а тим більше – їхня реалізація, потребують цілої системи особливих, відпрацьованих, строго фіксованих та «сильних» засобів і механізмів забезпечення – гарантій та форм захисту, суб'єктом та «розпорядником» котрих повинна бути автономна особа [1, с.199].

В сучасній теорії держави і права існують різні точки зору на категорію «гарантія». Так, В.М. Хропанюк під гарантіями розуміє систему умов, засобів та способів, що забезпечують усім та кожному рівні правові можливості для виявлення, придбання та реалізації своїх прав і свобод [2, с.80]. На думку М.С. Малєїна, поняття «гарантії» охоплює усю сукупність об'єктивних і суб'єктивних чинників, спрямованих на практичну реалізацію прав та свобод, на усунення можливих перешкод їх повного або належного здійснення [3, с.41]. А.С. Мордовець вказує, що гарантії – це система соціально-економічних, політичних, моральних, юридичних, організаційних передумов, умов, засобів і способів, що створюють рівні можливості особистості для здійснення своїх прав, свобод і інтересів. Поняття гарантій базується на основних принципах, вироблених людством: гуманізм, справедливості, законності, доцільності, рівноправності й ін. По своїй сутності гарантія – система умов, що забезпечують задоволення інтересів людини. Їх основною функцією є виконання зобов'язань державою й іншими суб'єктами в сфері реалізації прав особистості [4, с.171].

В юридичній літературі розрізняють декілька видів гарантій. З огляду на обмежений зміст та мету даної статті ми зупинимось тільки на юридичних гарантіях. Так питаннями юридичних гарантій займалися свого часу такі відомі вчені як: С.С. Алексєєв [1], В.М. Корельський [5], М.С. Малєїн [3], П.Е.

Недбайло [6], В.С. Нерсєсянц [7], В.Д. Перевалов [5], В.Ф. Погорілко [8] та інші. Правовими (спеціальними, юридичними) гарантіями в юридичній науці вважають специфічний правовий засіб забезпечення, реалізації, охорони та захисту прав людини і громадянина [8, с.40]. До таких засобів різні вчені відносять різні категорії – правові норми [6, с.44], норми права [3, с.46], інститути [9, с.161], принципи права [10], стадії [11, с.276], санкції [12, с.7], прокурорський нагляд [13, с.39], відомчий контроль [14, с.56], процесуальну форму [15] тощо. При цьому одні автори прямо вказують на практичну неможливість дати однозначне визначення спеціальних гарантій чи навести їх вичерпний перелік [16], інші ж, навпаки, стверджують доцільність вважати гарантіями певні правові категорії, хоч і в цьому серед останніх не існує однастайності.

Ми вважаємо, що юридичні гарантії – це передусім правотворча діяльність держави по закріпленню норм права, які встановлюють права та свободи громадян, механізм їх реалізації та захисту. Іншою не менш важливою складовою є безпосередня діяльність державних органів по реалізації норм, встановлених та захищаємих державою, оскільки навіть за наявності широкого переліку встановлених державою прав та свобод людини і громадянина, реалізація їх може і не відбутися, якщо державними органами, посадовими особами та громадськими організаціями не буде здійснюватися спеціальна організаційна робота по забезпеченню прав і свобод людини та громадянина.

Слід зазначити, що провідне місце в сфері захисту прав громадянина і людини взагалі та прав в сфері охорони здоров'я зокрема займають суди. Це впливає власне з положення суду в системі органів державної влади. Так, сьогодні суд – самостійний орган у організаційному розумінні цього слова, він не входить до жодного іншого органу держави, суспільного об'єднання або будь-якої системи органів, за винятком власної. Суд самостійний і в частині ресурсного забезпечення: власне організаційного, кадрового, матеріально-технічного, фінансового тощо. І нарешті, суд має абсолютно відокремлену

специфічну компетенцію, як предметну так і територіальну.

Безумовно, що реальне функціонування незалежної судової влади не можливе без створення відповідного механізму реалізації законодавчих положень, визначення відповідного інструментарію впровадження в суспільне життя. Так, Конституція України в ст. 6 закріплює, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Слід зазначити, що ідея поділу законодавчої, виконавчої і судової влади супроводжує пошук людством ідеальної держави протягом багатьох століть. У зародковому стані вона була присутня вже в поглядах давньогрецьких філософів (Аристотель, Полібій). Однак, утвердження поділу влади, як складової частини навчання про демократичну державу, пов'язано з революціями XVII-XVIII століть, коли Д. Локк (Великобританія) і Ш. Монтеск'є (Франція) сформулювали цей принцип як важливу гарантію проти концентрації і зловживання владою, властивих феодальним монархіям [17, с.127].

У сучасних умовах становлення конституційного ладу в Україні, поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову, як принцип державного устрою, має особливо важливе значення. Метою поділу влади в державі є запобігання піднесенню однієї гілки влади над іншими, утвердженню авторитаризму і диктаторського режиму в суспільстві. Принцип поділу влади передбачає систему «стримань і противаг», спрямовану на те, щоб звести до мінімуму можливі помилки в управлінні, однобічність підходу до розв'язання проблем. Розглянутий принцип покликаний забезпечити в кінцевому рахунку раціоналізацію й оптимізацію діяльності усіх державних органів влади, підвищення ефективності всього механізму державного управління.

Конституція України на рівні з розподілом влад встановлює такі правила: права і свободи людини і громадянина в Україні захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (ст.55); юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що ви-

никають у державі (ст.124). З вищезазначеного витікає ще одна перевага судового захисту суб'єктивних прав, а саме широта правоохоронного діапазону.

Таким чином, в правовій державі, в системі розподілу влади суд виступає гарантом демократичних прав і свобод, а владні повноваження, якими він наділений, дозволяють здійснити покладену на нього роль максимально ефективно. Як відмічає В.М. Савицький, в контексті системи стримань і противаг судову владу характеризує не стільки правосуддя (в традиційному розумінні), скільки юридична можливість активно впливати на рішення та дії законодавчої та виконавчої влади [18, с.29].

Президент України, являючись гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності, додержання Конституції, прав і свобод людини і громадянина (ч.2 ст.102 Конституції України), займає особливе місце в системі державних органів України покликаних забезпечувати реалізацію та захист прав громадян в сфері охорони здоров'я.

Однією з найважливіших форм впливу Президента України на певні суспільні відносини є видання ним нормативно-правових актів та контроль за їх виконанням. Так, для регулювання сфери охорони здоров'я Президентом України прийнята ціла низка нормативно-правових актів. Особливо хотілось би зупинитися на Указі Президента України від 7.12.2000 року № 1313/2000 «Про Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України». Кінцевою метою реалізації даної Концепції є досягнення таких цілей: збереження та зміцнення здоров'я населення, продовження періоду активного довголіття і тривалості життя людей; створення правових, економічних та управлінських механізмів реалізації конституційних прав громадян України на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування; забезпечення гарантованого рівня надання безоплатної кваліфікованої медичної допомоги у визначеному законодавством обсязі; формування керованого ринку платних медичних послуг, сприяння діяльності закладів охорони здоров'я всіх форм власності, створення умов для задоволення потреб населення в медичних послугах; ефективне використання наявних кадро-

вих, фінансових і матеріальних ресурсів; солідарна участь держави, роботодавців, територіальних громад та окремих юридичних і фізичних осіб у фінансуванні послуг з надання громадянам медичної допомоги.

Кабінет Міністрів України, згідно Конституції України, є вищим органом у системі органів виконавчої влади, до повноважень якого відноситься, зокрема, вживання заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, забезпечення проведення політики у сферах праці, зайнятості та соціального захисту населення. Кабінет Міністрів - своєрідний штаб з організації виконавчорозпорядчої діяльності всіх органів виконавчої влади. До складу Кабінету Міністрів України входять Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністри, міністри. Прем'єр-міністр України призначається Верховною Радою України за поданням Президента України. Кандидатуру для призначення на посаду Прем'єр-міністра України вносить Президент України за пропозицією коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, сформованої відповідно до статті 83 Конституції України, або депутатської фракції, до складу якої входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України. Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених Конституцією України.

З огляду на політичну реформу в Україні, яка дещо змінила правовий статус даного державного органу та посилила позиції його керівника однією з негативних рис національної правової системи, ми вважаємо відсутність Закону України «Про Кабінет Міністрів України».

Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ України) є головним (провідним) органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сферах охорони здоров'я, санітарного та епідемічного благополуччя населення, створення, виробництва, контролю якості та реалізації лікарських засобів і виробів медичного призначення.

Основними завданнями МОЗ України є: забезпечення реалізації державної політики у сферах охорони здоров'я, санітарного та епідемічного благополуччя населення, створення, виробництва, контролю якості та реалізації лікарських засобів і виробів медичного призначення; розроблення, координація та контроль за виконанням державних програм розвитку охорони здоров'я, зокрема, профілактики захворювань, надання медичної допомоги, розвитку медичної та мікробіологічної промисловості; організація надання державними та комунальними закладами охорони здоров'я безоплатної медичної допомоги населенню; організація надання медичної допомоги в невідкладних та екстремальних ситуаціях, здійснення в межах своєї компетенції заходів, пов'язаних з подоланням наслідків Чорнобильської катастрофи; розроблення заходів щодо профілактики та зниження захворюваності, інвалідності та смертності населення; організація разом з Національною академією наук України, Академією медичних наук України наукових досліджень з пріоритетних напрямів розвитку медичної науки.

Якщо МОЗ забезпечує та контролює заходи в сфері охорони здоров'я на загальнодержавному рівні, то на обласному і міському у містах Києві та Севастополі цю діяльність з боку держави здійснюють управління охорони здоров'я обласних, Севастопольської міської державної адміністрації та Головне управління охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим Міністерство охорони здоров'я Автономної Республіки Крим. Дані органи здійснюють свою діяльність відповідно до власних положень, які розроблені на основі Типового положення про управління охорони здоров'я обласної, Севастопольської міської державної адміністрації та Головне управління охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2000 р. № 1845. Типове положення визначило управління охорони здоров'я обласних, Севастопольської міської держадміністрації та Головного управління охорони здоров'я Київської міської держадміністрації як структурний під-

розділ обласної, Київської та Севастопольської міської держадміністрації, що утворюється головою відповідної держадміністрації та підзвітне і підконтрольне голові відповідної держадміністрації та Міністерству охорони здоров'я України.

Безпосередню охорону здоров'я населення забезпечують санітаріо-профілактичні, лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі, санаторно-курортні, аптечні, науково-медичні та інші заклади охорони здоров'я.

Заклади охорони здоров'я створюються підприємствами, установами та організаціями з різними формами власності, а також приватними особами при наявності необхідної матеріально-технічної бази і кваліфікованих фахівців. Порядок і умови створення закладів охорони здоров'я, державної реєстрації та акредитації цих закладів, а також порядок ліцензування медичної практики, виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами визначаються актами законодавства України. Так, з метою підвищення якості надання медичної допомоги населенню України, Кабінет Міністрів України прийняв постанову «Про затвердження Порядку державної акредитації закладу охорони здоров'я» № 765 від 15.07.1997 р. Державна акредитація закладу охорони здоров'я - це офіційне визнання статусу закладу охорони здоров'я, наявності в ньому умов для надання певного рівня медико-санітарної допомоги, підтвердження його відповідності встановленим критеріям та гарантії високої якості професійної діяльності. Акредитації підлягають, незалежно від форми власності, усі заклади охорони здоров'я, і яка проводиться один раз на три роки. Перша акредитація закладу проводиться не пізніше ніж через два роки від початку здійснення діяльності.

Заклад охорони здоров'я здійснює свою діяльність на підставі статуту, що затверджується власником або уповноваженим ним органом. Незалежно від юридичного статусу

закладу охорони здоров'я керівництво ним може здійснювати тільки особа, яка відповідає встановленим державою єдиним кваліфікаційним вимогам. Керівнику закладу охорони здоров'я має бути забезпечена незалежність у вирішенні всіх питань, пов'язаних з охороною здоров'я.

Кабінет Міністрів України та уповноважені ним органи, а також в межах своїх повноважень органи місцевого самоврядування мають право припинити діяльність будь-якого закладу охорони здоров'я у разі порушення ним законодавства про охорону здоров'я, невиконання державних вимог щодо якості медичної допомоги та іншої діяльності в галузі охорони здоров'я або вчинення дій, що суперечать його статуту.

Отже, в Україні сьогодні діє соціально-спрямоване законодавство в сфері охорони здоров'я, яке закріплює доволі широкий перелік прав громадян в цій сфері. Також діє доволі розгалужена система органів державної влади та медичних закладів, діяльність яких покликана гарантувати права громадян у сфері охорони здоров'я. В той же час, незважаючи на це, сьогодні існує велика кількість проблем в сфері охорони здоров'я. За даними Міністерства охорони здоров'я України наша держава випереджає економічно розвинуті країни по рівню передчасної смертності (в т.ч. дитячої та материнської смертності, смертності у працездатному віці). Так, стандартизований коефіцієнт смертності населення в Україні (14,1 %) удвічі вищий, ніж в країнах Європейського Союзу (7 %), і як наслідок цього - відставання більш ніж на 10 років від економічно розвинутих країн за показником середньої очікуваної тривалості життя (у 2004 р. становила 67,4 р. (чоловіки - 62,1 р., жінки - 72,9 р.) [19]. З огляду на це - сьогодні перед державою стоять важливі завдання по належному фінансуванню та всілякому забезпеченню задекларованих прав в сфері охорони здоров'я.

Література

1. Алексеев С.С. Право: азбука - теория - философия: Опыт комплексного исследования. -М., 1999.
2. Хропанюк В.Н. Теория государства и права. -М., 2000.
3. Маленин Н.С. Повышение роли закона в охране личных и имущественных прав граждан // Сов. гос. и право.-1974. -№
4. Теория государства и права: Курс лекций /Под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. 2-е изд., -М., 2001.

5. Теория государства и права: Учебник для вузов /Под ред. проф. В.М. Корельского и проф. В.Д. Перевалова. 2-е изд., - М., 2002.
6. Недбайло П.Е. Система юридических гарантий применения советских правовых норм // Правоведение. -1971. -№ 3.
7. Нерсесянц В.С. Система юридических гарантий прав и свобод граждан /Социалистическое правовое государство: концепция и пути реализации. -М., 1990.
8. Погорілко В.Ф., Сірий М.І. Права та свободи людини і громадянина в Україні. -К., 1997.
9. Правовые гарантии законности в СССР. -М., 1962.
10. Совершенствование уголовно-процессуального законодательства и охрана прав личности /Лолупанский Ф.А., Леоненко В.В., Чангули Г.И. и др. -К., 1983.
11. Советский уголовный процесс. Учебник /Под ред. Д.С. Карева. -М., 1975.
12. Лейст О.Э. Санкции в советском праве. -М., 1962.
13. Колбая Г.Н. Соотношение предварительного следствия и судебного разбирательства. -М., 1975.
14. Ягодинский В.Н. Подследственность преступлений: Уч.-методич. пособие. -К., 1994.
15. Калашникова И.Я. Гарантии прав свидетеля, эксперта, переводчика и понятого в советском уголовном процессе. -М., 1966.
16. Кокорев Л.Д. Процессуальные гарантии в доказывании // Проблемы доказательств в советском уголовном процессе. -Воронеж, 1978.
17. Баглай М.В., Габричидзе Б.Н. Конституционное право Российской Федерации: Учебник для вузов. -М., 1996.
18. Савицкий В.М. Организация судебной власти в Российской Федерации. -М., -1996.
19. <http://www.moz.gov.ua/ua/main/docs/?docID=4054>.

И.В. СОЛОПОВА. ЮРИДИЧЕСКИЕ ГАРАНТИИ В СФЕРЕ ОХРАНЫ ЗДОРОВ'Я. . Аналізуються різні точки зору на категорію «гарантия», защита прав в сфере охраны здоровья

УДК 347.23

М. А. ТИХОНОВА,

ад'юнкта кафедри цивільно-правових дисциплін

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ДОГОВОРИ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ

Досліджуються різні за змістом та формою договори в сфері професійного спорту

Надійшла до редколегії 14.05.2008

Одним із напрямків реформування галузі фізичної культури та спорту є підтримка і заохочення з боку держави діяльності фізкультурно-спортивних організацій, зокрема фізкультурно-спортивних об'єднань громадян (далі - ФСО). Законодавство України не дає визначення поняття «професійний спорт». Закон України (далі ЗУ) «Про фізичну культуру і спорт» підрозділяє сферу спорту на самодіяльний спорт (масовий) та спорт вищих досягнень [1]. Але практика показує, що є ще інша сфера спорту – професійний спорт – підприємницька діяльність [2, с. 6], щодо забезпечення і влаштування видовищ (шоу), первинними ланками, суб'єктами якого є всі ФСО.

В той же час із Закону України «Про фізичну культуру і спорт» можна встановити тільки те, що діяльність спортсменів, тренерів та інших фахівців у професійному спорті, яка пов'язана з підготовкою та участю у спортивних змаганнях серед спортсменів-професіоналів і є основним джерелом їхніх доходів (ст. 23 ЗУ «Про фізичну культуру і спорт»). Отже, сфера професійного спорту

існує, але такого поняття означений закон не встановлює і правовідносини, які виникають в цій сфері не регулює. Світовою практикою професійний спорт визначається як підприємницька діяльність, а продуктом професійного спорту є шоу, спортивне видовище (послуга), що має форму товару. Від якості цього товару й попиту на нього залежить його реалізація й, відповідно, розмір отриманого прибутку суб'єктами, в тому числі ФСО, що просувають цей товар на ринок. Чим яскравіше й цікавіше це спортивне видовище (товар), тим більший інтерес проявляється до нього з боку глядачів, різних організацій і фізичних осіб, засобів масової інформації. Як приклад можна привести боротьбу між світовими організаціями бути офіційним спонсором НОК України, яка розпочалася ще кілька років тому. Компанії Coca-Cola – генеральному спонсору НОК – у 2000 році довелося викласти мільйон доларів за чотирирічний контракт з Національним олімпійським комітетом України [3]. Тільки один наведений приклад наочно показує, що в сферу професійного спорту залучається не